

SPRÁVA Z KONFERENCIE *ETIKA A BIOETIKA VO VEDE A VZDELÁVANÍ*

Výbor pre bioetiku pri Slovenskej komisii pre UNESCO pripravil 15. 12. 2006 v Kongresovej sále MZV SR konferenciu s medzinárodnou účasťou na tému *Etika a bioetika vo vede a vzdelávaní*. Konferencie sa zúčastnilo 190 záujemcov z vysokých škôl a výskumných ústavov. Záštitu nad ňou prevzal predseda vlády Róbert Fico a účastníkov pozdravil podpredseda vlády pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny Dušan Čaplovič. UNESCO na základe mandátu Valného zhromaždenia OSN vytvorilo v roku 1993 Medzinárodný výbor pre bioetiku, v roku 1998 Medzivládny výbor pre bioetiku (IBC) a Svetovú komisiu pre etiku vedeckého poznania a technológií (COMEST) a prijalo v oblasti bioetiky tri deklarácie: *Univerzálna deklarácia o ľudskom genóme a ľudských právach* (1997), *Medzinárodná deklarácia o ľudských genetických dátach* (2003), *Univerzálna deklarácia o bioetike a ľudských právach* (2005). Snahou UNESCO je pripraviť kódex etického správania vedcov, majúci na zreteli ľudskú a sociálnu stránku vedy a jej objavov i transparentnosť vedeckého výskumu a jeho aplikácií.

Program konferencie sa sústredil do niekoľkých monotematických blokov. Prvý blok prednášok uviedla B. Krížiková, generálna tajomníčka Slovenskej komisie pre UNESCO. Slovenský výbor pre bioetiku SR pre UNESCO reprezentovala jeho predsedníčka M. Kollárová, ktorá je tiež členkou Svetovej komisie pre etiku vedeckého poznania a technológií (COMEST). M. Kollárová vyzdvihla predovšetkým úlohu moderných biotechnológií a význam kauzálnej biológie. Prácu Etickej komisie Ministerstva zdravotníctva SR (donesená Centrálnaj etickej komisie), ktorá súčasne funguje ako národná etická komisia v rámci Národných etických komisií EÚ (NEC), stručne predstavil jej predseda P. Križan. Druhý monotematický blok bol venovaný medzinárodnej situácii v bioetike. Riaditeľ Divízie pre etiku vo vede a technológiách UNESCO Henk Ten Have predniesol príspevok venovaný aktivitám UNESCO v oblasti etiky vo vede. P. Armanet, prezidentka COMEST, vo svojom prejave venovala pozornosť úlohám, ktoré rieši Svetová komisia pre etiku vedeckého poznania a technológií (COMEST). Člen Medzinárodného výboru pre bioetiku pri UNESCO G. Kosztołányi účastníkov konferencie oboznámil s činnosťou IBC. Ďalší blok prednášok bol venovaný právnym aspektom bioetiky a jej postaveniu v demokratickej spoločnosti. Ch. Byk z Medzinárodnej asociácie pre právo, etiku a vedu so sídlom v Paríži prednášal na tému *Demokracia a bioetické protirečenia*. Nemenej zaujímavý ohlas malo aj vystúpenie J. Kuře z Univerzity centra pre bioetiku Masarykovej Univerzity v Brne na tému *Regulácia biomedicínskeho výskumu v Českej republike*. Nasledoval príspevok J. Glasu, vedúceho Ústavu medicínskej etiky a bioetiky a člena Európskej skupiny pre etiku (EGE) *Etika verus byrokracia?* B. Fábry z právnickej fakulty UK vo svojom príspevku *Výhody a riziká biomedicínskej právnej úpravy v Slovenskej republike* okrem iného analyzoval definíciu pojmu „biomedicínske právo“. Piaty blok prednášok bol venovaný odbornému výskumu a samotným vedcom. Otvoril ho J. Turňa z Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave prednáškou *Etika v biotechnológiách*. Zdôraznil, že od prípravy prvej rekombinantnej DNA sa neobjavilo nijaké neočakávané riziko ani žiadna ekologická alebo zdravotná havária, ktorá by súvisela s rekombinantnou DNK. Ľ. Lacinová z Ústavu molekulovej fyziológie a genetiky SAV originálnym spôsobom analyzovala hľadisko environmentálnej etiky. T. Horecká, hlavná inšpektorka Útvaru inšpekcie biologickej bezpečnosti, sa v prednáške *Biologická bezpečnosť* venovala geneticky manipulovaným organizmom (GMO) a ohrozeniam, ktoré z ich existencie môžu vyplývať. Posledný monotematický blok venovaný filozofickým a teologickým aspektom bioetiky otvoril P. Sýkora z Filozofickej fakulty Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave prednáškou *Globálna bioetika v multikultúrnom svete*. M. Nemčeková z Ústavu ošetrovateľstva Jesseniovej lekárskej fakulty UK predniesla príspevok o problémoch výučby profesijnej etiky pracovníkov zdravotníctva, v ktorom uvádzala výsledky vlastného empirického prieskumu medzi študentmi. P. Volek z Katolíckej univerzity v Ružomberku predniesol príspevok o dialógu vedy a náboženstva v bioetike. Ľ. Batka z Evanjelickej bohosloveckej fakulty UK sa v prednáške *Teologická reflexia bioetiky* venoval fundamentálnym otázkam ľudskej prirodzenosti a vytvoreniu priestoru pre interdisciplinárny dialóg. Konferencia priniesla cenný prehľad aktuálnych poznatkov v oblasti etiky vedy a bioetiky, zvlášť v súvislosti s jej aplikáciou v biotechnológiách, vo vzdelávaní a v klinickej medicíne.

Veronika Šablicová